

Ridderkerk, 6 december 2018

Aan de leden van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer

Betreft: Rondetafelgesprek wetsvoorstel Meer ruimte voor nieuwe scholen; 6 december 2018, bijdrage Reformatische Oudervereniging

Geachte onderwijswoordvoerders van de vaste Kamercommissie,

Dit wetsvoorstel moderniseert de startprocedure en versterkt de vrijheid van onderwijs.

I. Een school is een waardengemeenschap. Daarom willen ouders en leerlingen onderwijs dat past bij hun identiteit.

Zo staat in de inleiding van de memorie van toelichting. Dit is een prachtige formulering die de ROV wil onderschrijven en benadrukken. Het is in het belang van het kind wanneer de identiteit en opvoeding van thuis nauw aansluit bij die van school. Kinderen en ouders ervaren deze waardengemeenschap van school, thuis (aangevuld met buurt, familie of kerk) als een veilige schil om zo tot een goede ontwikkeling te komen. Dit is de kern waarom onze leden (onze ouders) kiezen voor het christelijk-reformatorisch onderwijs.

- Het belangrijkste voordeel voor de ROV is dat de vrijheid van Onderwijs door dit wetsvoorstel gewaarborgd blijft. Op een aantal vitale punten is het zogenaamde 'richting begrip' gehandhaafd. Zoals het denominatief leerlingenvervoer en de laatste school van een richting. De ROV ziet dit als een enorme verbetering ten opzichte van het eerdere wetsvoorstel.
- Een nadeel zou kunnen zijn dat er marktwerking tussen de scholen ontstaat waardoor ouders voortdurend voor keuzes komen die ze niet zelf zoeken. Dit klemmt te meer omdat uit onderzoeken blijkt dat het bestaande onderwijsaanbod, voor het overgrote deel van de ouders in Nederland passend is.

- Een verder bijkomend nadeel kan zijn dat er bestaande scholen met een leegloop te maken kunnen krijgen. Op microniveau is dat voor de kinderen en ouders die nog wel op die school zitten niet fijn, zeker wanneer ze daardoor in een dilemma komen. (Met name wanneer bijvoorbeeld vriendjes of vriendinnetjes van school afgaan.) In krimpgebieden zou een dergelijke ontwikkeling natuurlijk niet wenselijk zijn. Het zou kunnen zijn dat er initiatieven ontstaan die in een bepaalde regio voor meer onrust zorgen. Bijvoorbeeld wanneer ouders uit onvrede zich presenteren als een groep die een nieuwe school wil stichten. Dergelijke initiatieven kunnen voor een eigen ongewenste dynamiek zorgen, met alle ‘druk’ op ouders en scholen tot gevolg.
- Dit kan gaan dan ook leiden tot een onoverzichtelijk palet van kleuren en richtingen in onderwijsland.

II. Om het onderwijsaanbod bij nieuwe of veranderende overtuigingen van ouders en leerlingen te laten aansluiten, is het niet altijd nodig om een nieuwe school te starten. Met dit wetsvoorstel wordt beoogd om het scholenbestand beter aan te laten sluiten op de wensen van ouders en leerlingen, niet om het aantal scholen te vergroten.

Hier komt in onze ogen met name een goede ouderbetrokkenheid om de hoek kijken, waarover in het huidige regeerakkoord ook een of twee mooie zinnen staan.

- Het is op zich goed als er voor ouders meer ruimte komt voor het stichten van een school zoals het wetsvoorstel beoogt. Maar het risico van strategische initiatieven door groepen ouders, bijvoorbeeld uit onvrede met een bestaande bestuurlijke situatie of strategie, moet wat de ROV betreft zoveel als mogelijk worden beperkt.
- Wanneer scholen goed luisteren naar hun ouders en in hun aanbod daarbij aansluiten dan is de verwachting dat het aantal nieuwe initiatieven beperkt blijft. Hierin is het wetsvoorstel dus een oproep aan de scholen om werk te maken van een juiste ouderbetrokkenheid. De ROV ziet graag richtlijnen voor betere ouderbetrokkenheid gepaard gaan met dan wel in dit wetsvoorstel.

III. Initiatiefnemers worden verplicht de bestaande besturen rond hun beoogde vestigingsplaats uit te nodigen voor een gesprek.

Dit klinkt vooralsnog erg vrijblijvend.

- Wat houdt het gesprek (of zoals in art 6.5 genoemd wordt ‘het gesprek in de regio’) in en welk gewicht hangt hieraan c.q. hoe zwaarwegend is de uitkomst van zo’n gesprek? Het lijkt ons goed om hier duidelijker eisen over te formuleren. Is overwogen om van bestaande besturen een schriftelijk verklaring te vragen dat zij geen bezwaar hebben tegen de nieuwe school en deze als complementair

beschouwen? Onvrede van ouders over de relatie met hun school (c.q. de wijze waarop scholen omgaan met opmerkingen en wensen van ouders) mag niet de hoofdreden zijn om maar een nieuwe school te beginnen.

- Wij hechten er belang aan dat voor elk nieuw initiatief dezelfde stichtingsnormen gehanteerd worden. De ROV acht het op zich positief dat de termijn om de stichtingsnorm te halen wordt verlengd.

IV. In de nieuwe systematiek krijgt de belangstelling van ouders en leerlingen een grotere invloed bij de besluitvorming over het starten van nieuwe scholen. Deze daadwerkelijke belangstelling wordt aangetoond door middel van ouderverklaringen of een marktonderzoek.

De ROV vindt het belangrijk dat er voldoende belangstelling van ouders en leerlingen is om tot het stichten van een nieuwe school te komen.

- Hoe betrouwbaar zijn deze middelen? Ouderverklaringen veronderstellen dat ouders bij de start van de nieuwe school komen, maar deze verklaringen zijn niet bindend. Daarbij hoe lang zijn ze geldend/ bindend / betrouwbaar als ouders met nog niet leerplichtige kinderen al een ouderverklaring afgeven.
- Hoe betrouwbaar is het marktonderzoek? Wordt er controle uitgevoerd op het onderzoeksbureau, de keuze ervan, de vragen die er gesteld worden en hoe de vragen gesteld worden? Niet in het minst, wie betaald de (hoge) kosten hiervan? Dit kan bepalend zijn voor de kwaliteit van het onderzoek.
- Het nadeel van deze methodes vindt de ROV dat deze methodes ouders wellicht ongevraagd, maar vanwege sociale druk, voor keuzes zet die ouders zelf niet gezocht hebben. Om deze reden zouden de belangstellingsmetingen die genoemd wordt in art. 6.3 zeer nauwkeurig moeten worden uitgevoerd, getoetst of aangescherpt.
- Een praktisch punt voor het verzamelen van ouderverklaringen is de termijn die voor het doen van de definitieve aanvraag gesteld is niet zo handig is. Drie maanden die grotendeels in de vakantie vallen is wellicht niet praktisch. De ROV doet de suggestie om dit bijvoorbeeld tussen 1 augustus en 1 december te doen.

V. De inspectie baseert haar advies over de verwachte kwaliteit van een nieuwe school door een kwaliteitstoets af te nemen en op de informatie die de initiatiefnemer geeft over de zes bij wet geregelde deugdelijkheidseisen. (Art. 6.4)

Het is een goede zaak om vooraf maar ook tijdens de oprichtingsperiode te toetsen op de te verwachten kwaliteit en het voldoen aan de deugdelijkheidseisen.

- Er wordt hier gesteld dat er bij de selectie van de deugdelijkheidseisen rekening gehouden wordt met het feit dat voorkomen dient te worden dat een toetsing plaatsvindt van een papieren werkelijkheid die geen weerslag heeft in de praktijk. Maar het toetsen op het moment van de aanvraag is hoe dan ook toch een toetsen van papieren plannen? Ons voorstel zou zijn om bijvoorbeeld tenminste kort na de start van een nieuwe school opnieuw een toets af te nemen wat betreft de deugdelijkheidseisen en het voldoen aan de kwaliteitseisen.
- Voor de ROV is het een wezenlijk punt dat deze voorafgaande toets niet in strijd komt met artikel 23 van de Grondwet.
- Het denominatieve leerling vervoer blijft in dit wetsvoorstel gelukkig gehandhaafd, en de ROV acht dit een heel belangrijke aanpassing ten goede van het wetsvoorstel. Verder is het positief te noemen dat de landelijke reformatische samenwerkingsverbanden – gekoppeld aan deze richting - blijven bestaan.
- Als laatste willen we er als oudervereniging op wijzen dat nieuwe initiatieven voor de daadwerkelijke start goed gemonitord worden. Ouders en kinderen zijn er de dupe van wanneer er nieuwe initiatieven van scholen komen die na een korte periode toch moeten stoppen vanwege onvoldoende groei of kwaliteit. Hoe gaat de overheid het monitoren van de groei naar 200 leerlingen in een afgesproken termijn vormgeven? Welke actie wordt er bijvoorbeeld concreet genomen als na 4 jaar blijkt dat er nog maar 80 leerlingen zijn en de groeiverwachting niet groot is of zelfs gaat afwijken van het initiële marktonderzoek en/of de ouderverklaringen?

VI. Waardengemeenschap

Een school is een waardengemeenschap binnen de samenleving en veronderstelt een grote mate van gemeenschapszin. De Reformatische Oudervereniging ziet dit vooral in het hebben van een gezamenlijke basis en uitgangspunt/identiteit: namelijk de Bijbel.

- Dit vinden we behalve aan het begin van de toelichting niet meer terug in het voorliggende voorstel. Toch raakt dit volgens de ROV de kern van de behoefte aan 'Meer ruimte voor nieuwe scholen'. Wat maakt dat je als ouders je verbonden voelt? Er moet een sterke verbinding zijn. Deze verbinding kan er ook voor zorgen dat een initiatief vanaf de start succes heeft (ouders herkennen zich in elkaar). Ook zorgt deze verbinding ervoor dat dit veiligheid biedt.

Met vriendelijke groet,

Gerdien Lassche (Beleidsmedewerker ROV)